

Особливості вербалізації сегмента “фантастичні істоти” концепту ФАНТАЗІЯ в американському віршованому дискурсі для дітей*Роботу виконано на кафедрі англійської філології
Інституту філології КНУ ім. Т. Шевченка*

Статтю присвячено особливостям вербалізації сегмента “фантастичні істоти” концепту ФАНТАЗІЯ в американському віршованому дискурсі для дітей. У дослідженні виокремлено структурні елементи сегмента “фантастичні істоти”, які представлені вісьмома групами та відповідними їм підгрупами номінацій персонажів.

Ключові слова: концепт ФАНТАЗІЯ, сегмент “фантастичні істоти”, американський віршований дискурс для дітей.

Наконечная Ю. С. Особенности вербализации сегмента “фантастические существа” концепта ФАНТАЗИЯ в американском стихотворном дискурсе для детей. Статью посвящено особенностям вербализации сегмента “фантастические существа” концепта ФАНТАЗИЯ в американском стихотворном дискурсе для детей. В исследовании определены структурные элементы сегмента “фантастические существа”, которые представлены восемью группами с соответствующими им подгруппами номинаций персонажей.

Ключевые слова: концепт ФАНТАЗИЯ, сегмент “фантастические существа”, американский стихотворный дискурс для детей.

Nakonechna Y. S. The Verbalization of the Segment “Fantastic Creatures” of the Concept of FANTASY in American Versified Discourse for Children. This article is devoted to the verbalization of the segment “fantastic creatures” of the concept of FANTASY in American versified discourse for children. In the course of research, the structural elements of the segment “fantastic creatures” have been identified. These elements are verbalized by eight groups and the corresponding subgroups of the nominations of characters in the above mentioned discourse.

Key words: concept of FANTASY, segment “fantastic creatures”, American versified discourse for children.

Постановка наукової проблеми та її значення. Фантазія – це продукт уяви, “психічного процесу, який виражається у побудові образу, засобів та кінцевого результату предметної діяльності суб’єкта. Фантазія змінює вигляд дійсності, відображеної у свідомості; вона дає змогу “знайти нову точку зору на уже відомі факти і у зв’язку з цим має величезну художню і науково-пізнавальну цінність” [3]. За висловлюванням Д. Осборна, “історія цивілізації – це насправді звіт про творчі здібності людини”, тобто її здатність до фантазування, а уява – це “наріжний камінь людських зусиль, які підкорили світ” [4, 9]. У розумінні Л. С. Виготського фантазія – це творча діяльність, яка відбувається за рахунок процесів дисоціації та асоціації, результатом яких є “кристалізація” нового образу [1, 3, 15]. За І. М. Розетом, поняття “фантазія” та “творча діяльність” не є тотожними, оскільки перше обмежується “виключно специфічною психологічною проблематикою”, а друге охоплює певні питання, які входять у сферу соціології, естетики образотворчого мистецтва, історії науки та інших сфер [4, 15].

У результаті проведення лінгвістичного дослідження поняття “фантазія” в американському віршованому дискурсі для дітей було встановлено, що фактуальний компонент (вербальна форма) [2] концепту ФАНТАЗІЯ представлений п’ятьма сегментами: фантастичні створіння, метаморфози, дитячі улюбленці, вигадки та винаходи.

Мета статті – визначити особливості вербалізації сегмента “фантастичні істоти” концепту ФАНТАЗІЯ в американському віршованому дискурсі для дітей. Для досягнення поставленої мети необхідно виконати низку **завдань**: визначити структурні елементи сегмента “фантастичні істоти”, дослідити корпус віршованих творів та представити засоби вербалізації зазначеного сегмента.

Матеріал дослідження охоплює корпус поетичних творів кількістю 51 681 слово, до якого увійшли вірші Джека Прелуцького, Мері Ен Хоберман, Дугласа Флоріана та Лізи Вестберг Петерс.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Сегмент *фантастичні істоти* концептуалізується вісьмома групами персонажів, до яких належать: казкові та міфологічні створіння, представники світу магії, інопланетні гості, диваки-оригінали, персонажі-суміші, персонажі-професіонали, персонажі з характерною рисою, персонажі із суперздібностями.

До групи *казкових та міфологічних створінь* відносимо такі підгрупи: 1) дракони, 2) грифони, 3) гремліни, 4) ельфи, 5) людожери, 6) монстри, 7) привиди, 8) велетні та 9) невидимки. У віршованому дискурсі для дітей вони представлені такими номінаціями:

1) **Dragon:** I chased a dragon through the woods, / haranguing him all day. / "I'll catch you soon!" I taunted. / "You can never get away. / There's no escaping me, my friend," / I confidently cried. / "You might as well stop running, / there is nowhere you can hide..."

2) **Griffin:** On Monday at midnight, my griffin and I / rise through the clouds to an ebony sky. / I straddle his back, and I cling very tight. / He flexes his wings, and we soar out of sight.

3) **Famous monster, the knock-less monster:** I am a famous monster / who roams from place to place, / renowned by reputation, / though few have seen my face. / ... / I'm not by nature noisy, / until I knock on doors. / One knock is quite sufficient / to make a door collapse – / I'm called the knock-less monster. / Do I exist? Perhaps!

4) **Gremlin:** What do I do with a gremlin / that regularly misbehaves, / a gremlin whose ways are unseemly, / a gremlin that rages and raves, / a gremlin that wears my pajamas, / and callously shaves off my hair, / a gremlin that uses my crayons / to color my new underwear?

5) **Beezil B. Bone, unsavory elf:** I'm Beezil B. Bone, / an unsavory elf. / I like being left / to my miserable self. / Your presence offends me, / so please, go away. / If you've any sense, / then you'll do as I say.

6) **The Luffer:** The laugh of the Luffer is lovely, / and lively and lilting and long. / The sound of it makes you so happy, / you're likely to burst into song. / ... / So listen at length to the laughter, / but if it's too loud, that's your clue, / the Luffer grows closer... / don't linger, just leave lest the laugh is on you.

7) **Ghost:** I am a ghost who's lost his boo, / my boo is gone from me, / and I'm without a single clue / to where my boo might be. / It makes me mope, it makes me pout, / it almost makes me moan, / a ghost is not a ghost without / a boo to call his own.

8) **Something big:** Something big has been here, / what it was, I do not know, / for I did not see it coming, / and I did not see it go, / but I hope I never meet it, / if I do, I'm in a fix, / for it left behind its footprints, / they are size nine-fifty-six.

9) **Invisible playmate, invisible dragon, the preposterous Wosstrus, Dan the invisible man:** I had an invisible playmate / that nobody else seemed to see, / I doubt they believed it existed, / it showed itself only to me. // My brother's invisible dragon / is practically always around. / It's roughly the size of a rhino, / and doesn't make much of a sound. // I am the preposterous Wosstrus / that sleeps in the back of your mind. / It takes but a thought to revive me, / and so I'm no trouble to find. / ... / I am the preposterous Wosstrus, / invisible, yet always near. / I'll hurry as soon as you call me, / just summon me and I'll appear. // I'm Dan the invisible man, / so don't bother looking for me. / No matter how watchful you are, / I'm someone you simply can't see.

Група **представників світу магії** охоплює відьом (1), чаклунів (2) та віщунів (3) і вербалізується такими номінаціями:

1) **Witch, witches:** We witches love our weekends / at the Spells & Smells Motel. / They cultivate our business, / and they treat our coven well. / The sparse accommodations / are appropriately grim. / The faucets won't stop dripping, / and the lights are always dim. // A witch was in a hardware store, / she radiated gloom. / A clerk asked, "May I help you?" / She replied, "I've lost my broom!.."

2) **Wizard, Winterwood, Wunk:** I am Winterwood, a wizard / steeped in necromantic lore. / I can levitate your body / fifty feet above the floor. / If I wish, you are a piglet / overeating at a trough, / or a pirouetting robot / with no switch to turn you off. // I am Wunk, a wacky wizard, / and I wield a willow wand. / I wave it once, and there you swim, / a minnow in a pond. / I wave it twice, and there you sit, / a lizard on a log. / I wave it thrice, and there you fly, / a fly before a frog.

3) **Swami Gourami:** I'm Swami Gourami, / my powers are vast, / I've mastered the craft / of predicting the past. / I need but a second's / reflection to know / exactly what happened / a second ago.

Група **інопланетних гостей** представлена номінаціями **aliens, extraterrestrial alien:** I'm being abducted by aliens, / and I'm not enjoying the ride. / They simply appeared in their saucer / and beamed me directly inside. // An extraterrestrial alien / I never expected to meet / is bouncing about in my bedroom / on half of its forty-four feet. / ... / That extraterrestrial alien / I never expected to find / informs me it's coming to dinner – / I hope that my parents don't mind.

Група **диваків-оригіналів** включає підгрупи **люди та вигадані персонажі.**

Підгрупа **люди** вербалізується такими номінаціями:

1) **Grandpa McWheeze:** I'm Grandpa McWheeze, / and I do as I please, / I'm quite a remarkable fellow. / I stand on my head / while I butter my bread, / or paint my rhinoceros yellow.

2) **Double Dutch girls:** Double / Double / Dutch girls / Double / Double / Dutch. / Our feet / are fleet / To catch / the beat. / The street / we barely / Touch. / We never / Trip. / We're hip / We skip. / All day / We love / to play. / We are / the best. / We'll never / rest / Until / our hair / Is gray.

3) **Kevin the king of the jungle**: *I'm Kevin the king of the jungle, / I'm agile, I'm crafty, I'm bold, / green leaves are my only apparel, / and yet I have never caught cold, / my stepmother was a chimpanzee, / my stepfather was a baboon, / and that's why I eat with my fingers / instead of a fork or a spoon.*

4) **The King of Umpalazzo**: *O the King of Umpalazzo / Is very big and fat. / He eats raw steak and chocolate cake / And grouse and mouse and rat, / And veal and eel and Hudson seal / And cracker meal and lemon peel / And dogs that bark and pigs that squeal. / What do you think of that?*

Підгрупа **вигадані персонажі** представлена такими номінаціями:

1) **The Snoober**: *The Snoober has eleven heads, / eleven legs on which it treads, / eleven tails, eleven eyes / to watch the world and scan the skies. / The Snoober has eleven wings, / eleven songs it often sings / with all of its eleven beaks... / the Snoober lives eleven weeks.*

2) **The blue-bean-bonking Bupple**: *In a weird machine, unheard, unseen, / lives the blue-bean-bonking Bupple, / whose tentacles are long and lean, / and sinuous and supple.*

3) **The Wumpaloons**: *The Wumpaloons, which never were, / had silver scales and purple fur, / their wings were alabaster white, / their manes as black as anthracite, / their legs were pink and indigo, / with toes of bright pistachio, / their noses were a bottle green, / their antlers tan and tangerine.*

4) **The Moodles**: *The Moodles have no middles, / though they're otherwise complete, / their faces are bass fiddles, / which they play upon the street.*

5) **Doddies**: *We are Doddies, smooth as eggs, / we've got bodies on our legs. / We've got heads with tiny brains, / we play leapfrog when it rains.*

Група **персонажів-сумішей** охоплює створіння, які являють собою поєднання різнорідних суб'єктів та об'єктів. В американському віршованому дискурсі для дітей цей елемент вербалізується такими номінаціями:

1) **The Addle-pated Paddlepuss** (кіт-тенісна ракетка): *The Addle-pated Paddlepuss / is agile as a cat, / its neck is long and limber, / and its face is broad and flat, / it moves with skill and vigor, / with velocity and grace, / as it spends its every second / playing Ping-Pong with its face.*

2) **Nigel Gline** (хлопець-дерево): *Now Nigel Gline declines to dine, / deep roots grow from his toes, / and birds nest in the leafy boughs / that stem from Nigel's nose.*

Група **персонажів-професіоналів** об'єднує осіб, які займаються певним видом професійної діяльності. Ця група персонажів вербалізується такими номінаціями:

1) **Sandwich Stan, the sandwich man**: *I'm Sandwich Stan, the sandwich man, / and in my sandwich shop, / I make amazing sandwiches, / impossible to top. / To show you why my patrons / are enthralled by every bite, / I offer here a sampling / that will tempt your appetite.*

2) **K. C. O'Fleer, famous train engineer**: *I'm K. C. O'Fleer, / famous train engineer, / at railroading I am supreme. / I'm on the express / known as Anyone's Guess, / and we've got a full head of steam.*

3) **Gladiola Gloppe**: *I am Gladiola Gloppe, / I cook soups at GLOPPES SOUP SHOPPE, / every one of which is certain to delight. / I prepare for you each day / an astonishing array, / here are samples to entice your appetite...*

4) **The barber of Shrubbery Hollow**: *I'm the barber of Shrubbery Hollow, / I need neither clippers nor comb, / I never trim anyone's whiskers, / nor manicure anyone's dome. / ... / I might as well go out of business / and give up this boring routine, / for why bother being a barber / where everyone's bald as a bean?*

До групи **персонажів із характерною рисою** відносимо героїв, яким притаманна певна особливість, що визначає їхню сутність. На основі цієї характеристики виокремлюємо сім груп персонажів:

1) **Лігуни**:

- **Wumbledeedumble**: *Dear Wumbledeedumble, where are you? / You've left without telling me why. / You packed up one night / and you flew out of sight, / without even one bite good-bye.*

- **The Fuddies**: *The Fuddies fly above the dale, / and as they bumble by, / they leave a long and muddy trail / of footprints in the sky.*

- **The Fummawummalummazumms**: *The Fummawummalummazumms / are zooming through my room, / they are zooming zooming zooming forth and back. / they are humming, they are strumming, / they are thrumming as they zoom, / in their Fummawummalummazumm attack.*

- **Fearless flying hotdogs**: *We're fearless flying hotdogs, / the famous "Unflappable Five," / we're mustered in formation / to climb, to dip, to dive...*

2) **Балакуни**:

- **Twaddletalk Tuck**: *I'm Twaddletalk Tuck and I talk and I talk / and I talk when I run and I talk when I walk / and I talk when I hop and I talk when I creep / and I talk when I wake and I talk when I sleep...*

- **Quimble Quamble Quayle:** *I'm Quentin Quimble Quamble Quayle, / an unrepentant tattletale, / repeating all I hear and see... / your secrets are not safe with me. / I recommend that you take care / of what you say when I am there. / Be cognizant of all you do, / I'm furtively observing you.*
- **The Disputatious Deeble:** *I'm the Disputatious Deeble, / who is bound to disagree / with anything at any time / you ever say to me.*
- **Miss Misinformation:** *I'm Miss Misinformation, / it's my gratifying task / to tell you all you need to know, / you only need to ask. / The seas are thick with elephants, / the skies are purple straw, / you measure with an octopus, / you hammer with a saw.*
- **Zeke McPeake:** *I'm Zeke McPeake, / and when I speak, / my voice is but a teeny squeak. / No matter how / I try to shout, / I can't make more / than this come out.*
- **Duhduhs:** *I met a dozen Duhduhs / in my neighborhood one day, / and though I tried to talk to them, / Duhduh! was all they'd say.*
- 3) **Крокуючі персонажі:**
 - **The flaky Corn Brigade:** *We are the husky members / of the FLAKY CORN BRIGADE. / We march about in earnest / on continual parade. / We march in rows on cobblestones, / we march through field and mall. / We munch on muffins, beef, and bread, / and always have a ball.*
 - **The Underwater Marching Band:** *We're the members of the famous / Underwater Marching Band, / renowned for never having played / a single sound on land.*
 - **The Jellybean Brigade:** *They came to town, they came to town / the Jellybean Brigade. / They marched about in bright array, / a rainbow on parade.*
- 4) **Артистичні:**
 - **Forty performing babanas** (танцюючі банани): *We're FORTY PERFORMING BANANAS, / in bright yellow slippery skins, / our features are rather appealing, / though we've neither shoulders nor chins, / we cha-cha, fandango, and tango, / we lick and we skip and we hop, / while half of us belt out a ballad, / the rest of us spin like a top.*
 - **Mister Pfister Gristletwist** (акробат): *I'm Mister Pfister Gristletwist, / preeminent contortionist, / exhibiting for all to see / my peerless elasticity. / Quadruple-jointed, more or less, / I flex into a letter S, / then stretch a little extra, and / convolve into an ampersand. / I further curve and concentrate / to turn into a figure 8.*
 - **Euphonica Jarre** (співачка): *Euphonica Jarre has a voice that's bizarre, / but Euphonica warbles all day, / as windowpanes shatter and chefs spoil the batter / and mannequins moan with dismay.*
- 5) **“Невизначені”:**
 - **Wilhelmina Wafflewitz** (нерішуча): *I'm Wilhelmina Wafflewitz, / I never can decide / the things I think I'd like to do, / although I think I've tried. / What should I wear? When should I eat? / Where do I want to go? / Should I do this, or that instead? / I never seem to know.*
 - **Chuck** (той, хто ухиляється від роботи і постійно все відкладає): *I'm Chuck, the chore evader / and adept procrastinator. / I've got a lot of strategies – / I'll demonstrate them later.*
 - **Duzzle** (той, хто безцільно блукає): *I'm a dizzy little Duzzle / and I do the best I can / as I aimlessly meander / with no purpose and no plan...*
 - **Know-nothing Neebies** (“незнайки”): *We're Know-nothing Neebies / with nothing to say, / and certain to say it / without a delay, / we're perfectly pompous, / indelibly dense, / we haven't a trace / of a semblance of sense.*
- 6) **“Неприємні”:**
 - **Picklepuess Pearl** (неприятна): *I'm Picklepuess Pearl, and I'm not very nice, / I'm not made of sugar, / I'm not made of spice, / my attitude's awful, my temper is vile, / I have no idea what it feels like to smile.*
 - **The Moopies** (невиховані): *The manners of the Moopies / tend to be unorthodox... / they put pudding in their pockets, / they stuff oatmeal in their socks.*
 - **The Twickles** (неусміхнені): *Try never to tickle the Twickles, / the Twickles, when tickled, may smile, / “We do not like smiling!” they snivel, / “It's vulgar! It's vapid! It's vile!”*
 - **Loudies** (галасливі): *We're Loudies, loud Loudies! / We're loud, very loud. / Our overblown voices stand out in a crowd. / We yell and we yammer, / we bellow and bray, / too dense to admit / that we've nothing to say.*
 - **The Gummies** (забруднюючі): *The Gummies are coming, / be worried, beware! / They're coming to gum up / your fingers and hair. / They're coming on scooters, / they're coming on skates, / with gum on their ladles / and gum on their plates.*
 - **Ozzie Snozzler** (ті, що чхають): *When Ozzie Snozzler sneezes, / an extraordinary sound / departs his ample nostrils, / and resounds for miles around. / ... / That sneeze is unendurable, / and flusters dogs and cats. / It startles frogs, unsettles fish, / and rouses drowsy bats.*

7) **Любителі:** а) парфумів, б) дбати про себе.

а) **Rhododendra Rosenbloom:** *Rhododendra Rosenbloom / bought ten kinds of fine perfume, / she could not have purchased more – / it was just a ten scent store!*

б) **The woolly Wurbbe:** *Do not disturb the woolly Wurbbe / that scarcely seems to stir, / but sits upon the corner curb / and combs its curly fur.*

До групи **персонажів із суперздібностями** відносимо істот, яким притаманні надзвичайні можливості: суперсила (1), суперповільність (2), досконалість в усьому (3), універсальні вміння (4):

1) **Super Samson Simpson:** *I am Super Samson Simpson, / I'm superlatively strong, / I like to carry elephants, / I do it all day long...*

2) **Slomona:** *There's no one as slow as Slomona, / Slomona's unbearably slow, / it takes her as long to eat breakfast / as it takes a tomato to grow...*

3) **Herman Sherman Thurman:** *I'm Herman Sherman Thurman, / and I'm perfect... that's a fact. / No matter the activity, / I'm thorough and exact.*

4) **Gooboo:** *I am Gooboo, who are you? / Can you do what I can do? / I can drink the largest lake, / make the ground beneath me quake. / I can juggle tons of trees, / or a billion bumblebees...*

Як результат, представимо особливості вербалізації сегмента “фантастичні істоти” на рис. 1.

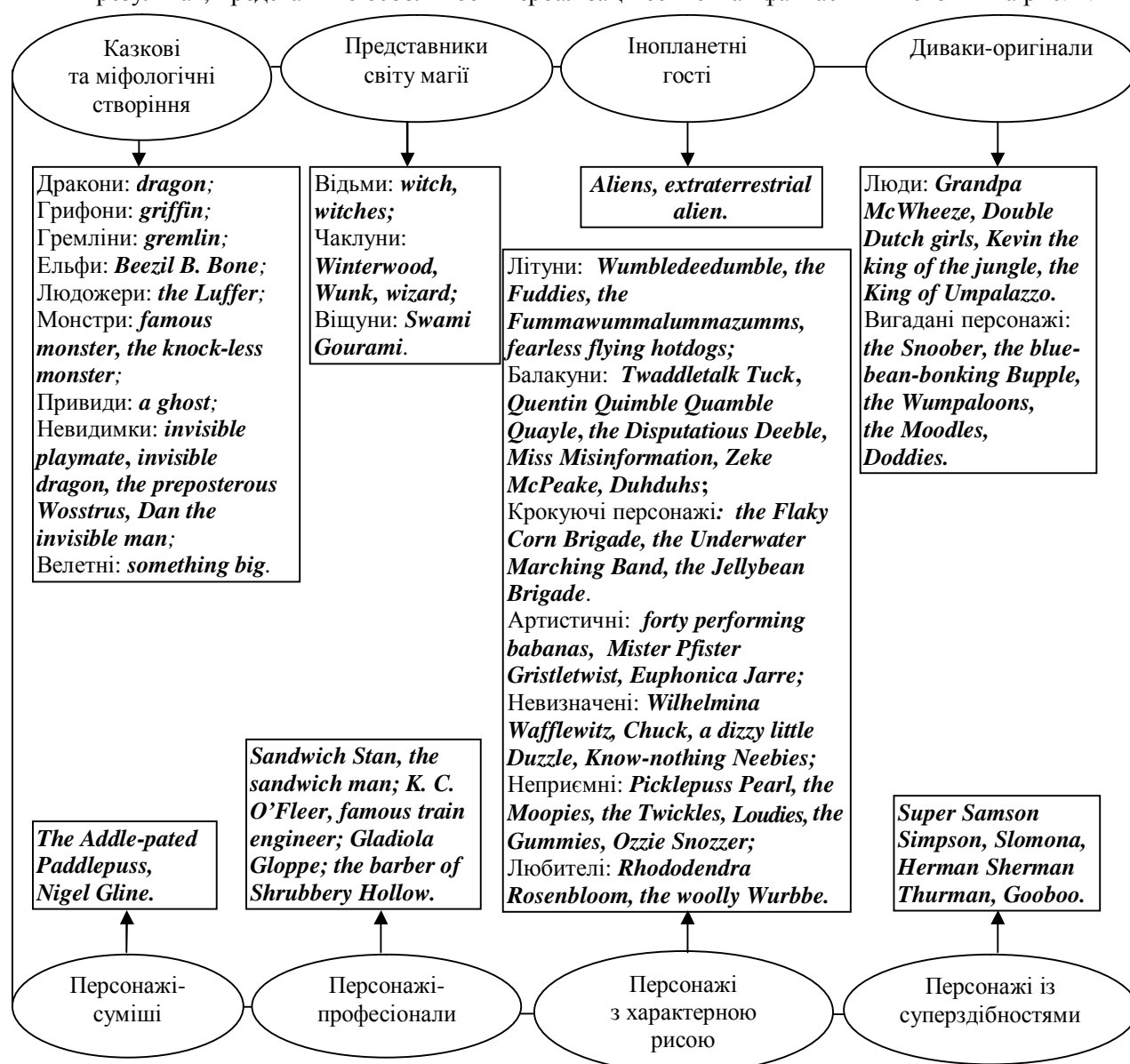

Рис. 1. Вербалізація сегмента “фантастичні істоти” в американському віршованому дискурсі для дітей

Висновки. Дослідивши особливості вербалізації сегмента “фантастичні істоти” концепту ФАНТАЗІЯ, визначимо, що в американському віршованому дискурсі для дітей цей сегмент вербалізується вісьмома групами та відповідними їм підгрупами номінацій персонажів: казкові та міфологічні створіння (дракони, грифони, гремлини, ельфи, людожери, монстри, привиди, невидимки, велетні), представники світу магії (відьми, чаклуни, віщуни), інопланетні гості, диваки-оригінали (люди, вигадані персонажі), персонажі-суміші, персонажі-професіонали, персонажі з характерною рисою (літуни, балакуни, крокуючі персонажі, артистичні, невизначені, неприємні, любителі) та персонажі із суперздібностями.

Перспективами подальших досліджень є визначення особливостей вербалізації решти виокремлених сегментів концепту ФАНТАЗІЯ.

Література

1. Выготский Л. С. Воображение и творчество в детском возрасте / Лев Семенович Выготский. – СПб. : СОЮЗ, 1997. – 96 с.
2. Карасик В. И. Лингвокультурный концепт как элемент языкового сознания / В. И. Карасик, Г. Г. Слышкин // Методология современной психолингвистики : сб. ст. – М. ; Барнаул : Изд-во Алт. ун-та, 2003. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://psycholing.narod.ru/monograf/karasik-psy-hrest.htm>
3. Психологічний словник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://psychology.net.ru/dictionaries/psy.html?word=1050>
4. Розет И. М. Психология фантазии : Экспериментально-теоретические исследования внутренних закономерностей продуктивности умственной деятельности / Исаак Моисеевич Розет. – 2-е изд., испр. и доп. – Минск : Университетское, 1991. – 342 с.

Джерела ілюстративного матеріалу

1. Florian D. Summersaults / Douglas Florian. – Greenwillow Books. An Imprint of HarperCollinsPublishers, 2002. – 48 p.
2. Hoberman M. A. The Llama Who Had No Pajama / Mary Ann Hoberman. – Boston : Sandpiper, an imprint of Houghton Mifflin Harcourt Publishing Company, 1998. – 66 p.
3. Peters L. W. Sleepyhead Bear / Lisa Westberg Peters. – Greenwillow Books. An Imprint of Harper Collins Publishers, 2006. – 32 p.
4. Prelutsky J. A Pizza the size of the Sun / Jack Prelutsky. – N.Y. : Scholastic Inc., 1997. – 159 p.
5. Prelutsky J. If Not for the Cat / Jack Prelutsky. – N.Y. : Scholastic Inc., 2004. – 40 p.
6. Prelutsky J. It's Raining Pigs and Noodles / Jack Prelutsky. – N. Y. : Scholastic Inc., 2001. – 159 p.
7. Prelutsky J. My Dog May Be a Genius / Jack Prelutsky. – N. Y. : Scholastic Inc., 2008. – 160 p.
8. Prelutsky J. Pizza, Pigs, and Poetry / Jack Prelutsky. – Greenwillow Books. An Imprint of Harper Collins Publishers, 2008. – 192 p.
9. Prelutsky J. Ride a Purple Pelican / Jack Prelutsky. – N. Y. : Greenwillow Books. – 1986. – 64 p.

Статтю подано до редколегії
24.03.2011 р.